

For et syns skyld

Hvor meget sætter du pris på dine øjne? De helt billige eller gratis skydebriller yder enten ingen eller kun ringe beskyttelse af dine øjne. Mens briller til blot nogle få hundrede kroner tåler skud på tæt hold.

Tekst og fotos: Max Steinar

UDSTYR: Hvilken af dine fem sanser sætter du størst pris på? Mon ikke du vil svare som de fleste andre – synssansen?

Hvordan kan det så være, at du efter al sandsynlighed stadig går på jagt uden at bruge en skydebrille?

Når jeg genkalder mig de fællesjagter, jeg har deltaget i eller skrevet om de sidste mange år, kan jeg kun huske ganske enkelte jægere, der har anvendt skydebriller. Det er, som om man – vi – ikke har forstået alvoren ved at blive ramt af blot ét hagl i øjet.

Indrømmet – jeg har heller aldrig haft skydebriller på.

Men efter at have deltaget i nærværende test – og hørt og læst diverse beretninger fra jægere, der har mistet et øje – er mit syn på sagen blevet et andet.

Måske du vil få samme oplevelse ved at læse artiklen.

Dropball-test

Jæger har kontaktet distributørerne inden for skydebriller på det danske marked. Det resulterede i fremsendelsen af otte par briller. Herudover medtog vi to forskellige ældre briller

fra Dansk Jagtforsikring, henholdsvis med klart glas og en mere ”moderne” med gult glas.

Testen blev afviklet to steder. Den første afdeling foregik i lokalerne hos en af de store aktører inden for skyde- og sikkerhedsbriller, Wiley X, hvis

kontor i Vemb i Vestjylland fungerer som firmaets hovedkvarter for hele Europa, Mellemøsten, Afrika og Rusland. Her har man en såkaldt dropball-testmaskine, hvor en aflang 500 gram tung projektilformet hammer suser ned gennem et stålør og ram-

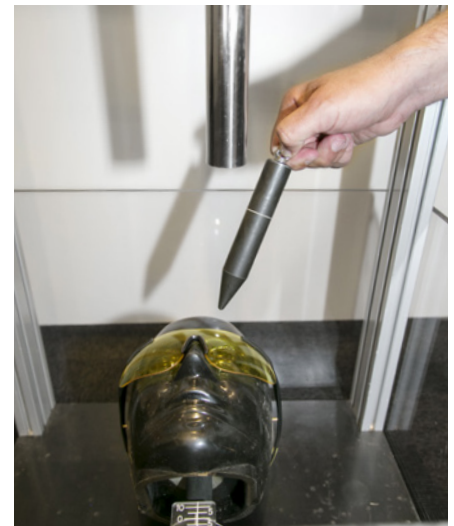
Vil ikke støde kammeraterne ...

Thomas Wæver oplever, at nogle jægere frasiger sig brugen af beskyttelsesbriller for ikke at støde deres kammerater. Fordi brugen af briller er det samme som at vise, at man føler sig usikker i deres selskab.

– Men tænk på det ligesom sikkerhedsselen. Du tager den på, for hvad nu, hvis du er udsat for en ulykke? Og husk også, hvordan en ”rigtig mand” ikke brugte høreværn i gamle dage. Det er ham, som i dag svarer dig ”Hvad siger du?”, når du spørger om noget. Ingen går uden høreværn på en skydebane i dag. Og signaltøj – altså i skrigende farver – er også blevet almindeligt. Det var heller ikke normalt for en halv snes år siden. Høreværn, signalfarvet tøj og beskyttelsesbriller handler alt sammen om sikkerhed, fordi vi har en hobby, der indebærer en risiko. Og den risiko skal vi gøre så lille som mulig, fastslår Thomas Wæver.

Alle mærker på markedet fik tilbuddet om at være med i testen. Her er de 10 briller, der medvirkede.

Alle brillerne bestod testen med den såkaldte dropball, hvor en 500 gram tung projektilformet hammer falder gennem et 127 centimeter langt rør og rammer direkte ned på et af glassene.

mer sikkerhedsbrillen med stor kraft efter et fald på 127 centimeter.

Den del kommer jeg hurtigt forbi at beskrive, for alle brilleglas modstod hammeren. Hvilket jeg synes er imponerende, når man tager i betragtning, med hvor stor kraft hammeren rammer. Den brille, der reagerede mest over for det voldsomme slag, var Deerhunter, hvor begge glas blev slået løse fra stellet. Men glasset, der blev ramt, holdt.

Skudtesten

Dernæst kørte vi til Ulfborg Skyttecenter, hvor anden afdeling – skydetesten – skulle afvikles. Brillerne blev en efter en anbragt på en ”næsekrog”,

sat fast ind i en halmballe, og så blev der skudt på dem på 10 meters afstand med en 24 grams flugtskydningspatron i haglstørrelse 7.

Man kan indvende, at 10 meter er en kort afstand. Også så kort, at det i mange tilfælde vil være en teoretisk diskussion omkring bevarelsen af synet eller ej, idet den påskudte person med nogen sandsynlighed vil blive dræbt af et skud på den afstand. Omvendt, så må man konstatere, at kan brillen tåle et skud på 10 meters afstand, så kan den naturligvis også gøre det på længere hold.

Tre af de 10 briller klarede ikke testen. Beretta-brillen havde gennemskud af ét hagl i både venstre og højre brilleglas. Desuagtet at venstre glas kun ➤

BESTÅET

3M Maxim Ballistic.

Distributør: 3M A/S.
 Vejledende udsalgspris: 477,50 kr.
 Mulighed for brilleindsats med styrke: ja.
 Brillekit (ekstra glas).
 Sikkerhedsgodkendelse: EN166, ANSI Z87.1 samt MIL-STD 662.

Test: Truffet af 12 hagl på højre glas, 27 hagl på venstre glas.

BESTÅET

Remington Platinum.

Distributør: Wiley X.
 Vejledende udsalgspris: fra 279 kr. (enkeltbrille).
 Brillekit (mulighed for ekstra glas til ekstra pris).
 Mulighed for brilleindsats med styrke: nej.
 Sikkerhedsgodkendelse: EN166-F samt ANSI Z87.1.

Test: Truffet af 21 hagl på højre side, 13 hagl på venstre side.

BESTÅET

Radians.

Distributør: Guntex.
 Vejledende udsalgspris: 499 kr.
 Mulighed for brilleindsats med styrke: nej.
 Brillekit (ekstra glas).
 Sikkerhedsgodkendelse: ANSI Z87.1.

Test: Truffet af 10 hagl på højre side, ni hagl på venstre side.

BESTÅET

Deerhunter Shooting Glasses.

Distributør: Deerhunter.
 Vejledende udsalgspris: 299,95 kr.
 Mulighed for brilleindsats med styrke: nej.
 Brillekit (ekstra glas).
 Sikkerhedsgodkendelse: EN166.

Test: Truffet af 13 hagl på højre glas, 11 hagl på venstre glas.

Alle brillerne blev testet ved at blive påskudt på 10 meters afstand med en flugtskydningspatron haglstørrelse 7. Brillerne var anbragt på en "næsekrog" på halmballen i baggrunden.

> blev truffet af seks hagl, mens højre side blev ramt af tre hagl (andre briller fik 20-30 hagl pr. glas uden at brydes). Og de to briller fra Dansk Jagtforsikring klarede heller ikke testen. Ja, den klare brille splintrede ligefrem i skarpe fragmenter, som ville have gjort stor skade, om brillen var blevet båret i en virkelig situation.

Dette var og er naturligvis vældigt problematisk. Brillerne er heller ikke blevet udleveret de sidste år, forklarer Henrik Frost – næstformand i Danmarks Jægerforbund og bestyrelsesmedlem i Dansk Jagtforsikring. >

Sådan så "Bushnell Impact Resistant Shooting Glasses" ud efter testen ...

Den klare brille, som tidligere blev udleveret fra Dansk Jagtforsikring, dumpede med et brag. Ikke alene holdt den ikke til testen, men dens venstre glas splintredes.

BESTÅET

Wiley X SABER Advanced.

Distributør: Guntex.
Vejledende udsalgspris: fra 445 kr. (enkeltbrille).

Brillekit (mulighed for ekstra glas til ekstra pris).

Mulighed for brilleindsats med styrke: ja.

Sikkerhedsgodkendelse: EN166-F, ANSI Z87.1 og MIL-PRF-32432.

Test: Truffet af 18 hagl på højre glas, 11 hagl på venstre glas.

BESTÅET

Browning Claymaster.

Distributør: Mercia Outdoor.
Vejledende udsalgspris: 599 kr.

Mulighed for brilleindsats med styrke: nej.

Brillekit (ekstra glas).

Sikkerhedsgodkendelse: ANSI Z87.1.

Test: Truffet af seks hagl på højre glas, 14 hagl på venstre glas.

BESTÅET – MED PIL NEDAD

MSA Sordin Racers.

Distributør: Guntex.
Vejledende udsalgspris: 179 kr.

Mulighed for brilleindsats med styrke: nej.

Enkeltbrille (ingen ekstra glas).

Sikkerhedsgodkendelse: EN166-FT, ANSI Z87.1 og MIL-PRF-31013c1.

Test: Truffet af 10 hagl på både højre og venstre glas. Stellet gik i stykker, højre glas fik en revne øverst, men ingen gennemskud.

Og så på fem meter!

Til slut prøvede vi at skyde på to briller – en Remington- og en Wiley X-brille – på fem meters afstand med en jagtpatron, Clever Mirage Steel Hunting med 2,9-mm-hagl, 32 gram, med en udgangshastighed på 415 meter i sekundet.

Remington-brillen blev truffet af 16 hagl på højre glas og 20 på venstre. På begge sider af næseroden gik ét hagl igennem.

Wiley X blev truffet af 35 hagl på højre glas og ikke færre end 54 hagl på venstre glas. Hvor haglene var "klumpet" sammen på venstre glas, havde polycarbonatmaterialet måtte opgive kampen mod det massive slag, og ét hagl var sluppet igennem.

Denne Remington-brille var en af de to briller i "melon-testen". Den blev påskudt på fem meters afstand med en jagtpatron, en Clever Mirage Steel Hunting med 2,9-mm-hagl, 32 gram, med en udgangshastighed på 415 meter i sekundet. Brillen blev truffet af 18 hagl på højre glas og 27 på venstre. På begge sider af næseroden gik ét hagl igennem.

Det skæbnesvangre øjeblik

Allerede under første såt på fællesjagten ved Nr. Nebel skulle Søren Holm stå på post ved siden af den jæger, der ændrede hans liv. I første såt skød jægeren til råvildt, der kom ud imellem dem. Bagefter spurgte han til, om dyrene – og dermed skuddet – havde været for tæt på Søren, men dette svarede den 34-årige vestjyde ham nej til.

– Set i bagspejlet var det nok det dumme-
ste svar, jeg nogensinde har givet, mener
Søren.

I tredje såt – hvor de to igen var naboer –
var jægeren meget "tændt", kunne Søren
se. Der var snepper i såten, og jægeren
valgte at stå med front mod såten. Trods
parolen om kun at skyde bagud.

En sneppe kom lavt ud imellem de to. Jæ-
geren svingede med og skød i det øjeblik,
fuglen var imellem de to jægere.

– Skuddet ramte mig i ansigtet. De andre i
skyttelinjen fortalte bagefter, hvordan
haglene var hvislet forbi dem. Jeg råbte, at
jeg var blevet skudt. Alle kom farende. In-
gen ville i starten sige, hvordan jeg så ud,
men jeg følte, at jeg ikke kunne se med mit
venstre øje, og fik fortalt, at jeg var ramt
både ved øjet og i halsen, siger Søren, som
først blev kørt til Esbjerg Sygehus og siden
Odense Sygehus, men skaden var uopret-
telig, og efter en uge opgav lægerne at
redde synet på øjet.

Haglet sidder indkapslet foran hjernen, så
tæt på talecentret, at lægerne ikke tør

operere. Haglet giver Søren smerter i ven-
stre halvdel af hoved og nakke samt kon-
centrationsbesvær. Søren er uddannet
bygningskonstruktør, men måtte opgive at
arbejde på fuld tid. Dernæst var det på
tale, at han skulle i job som værktøjsma-
ger, men det vil hans kommune (Holstebro)
ikke gå med til, for hvis hans venstre øje
også skades, er kommunen pligtig til at be-
tale ham invalidepension.

Sørens liv har altså slået en kolbøtte på
grund af ulykken. Men han er glad og tak-
nemmelig for at være i live.

– At miste synet på et øje er et meget stort
tab – men det kunne jo være gået helt galt,
mener Søren.

Skadevolderen har aldrig sagt undskyld til
Søren. Skadevolderen mistede sit jagttegn
på baggrund af ulykken.

Søren har fået erstatning fra Dansk Jagtfor-
sikring, men først efter et lidt uværdigt for-
løb, hvor Sørens advokat anlagde retssag.
Dagen før, at sagen skulle for retten, rin-
gede Dansk Jagtforsikring til Søren – som
ifølge sin advokats opgørelse havde ret til
en erstatning på cirka 900.000 kroner – og
tilbød forlig på 600.000 kroner. Som Søren
tog imod for at være på den sikre side.

Søren går stadig på jagt. Men han tænker
meget over, hvem han er på jagt med.

– Jeg får altid værten til at fortælle min hi-
storie. Jagtværten bruger mit eksempel til
at indskærpe sikkerheden. Og det nikker
alle de tilstedeværende eftertænksomt til –
men alligevel er jeg som regel altid den ene-
ste, der bærer skydebriller under jagten ...

DUMPET

Beretta Shooting Challenge.

Distributør: Normark.
Vejledende udsalgspris: 299 kroner.
Mulighed for brilleindsats
med styrke: nej.
Enkelibrille (ingen ekstra glas).
Sikkerhedsgodkendelse: ANSI Z87.1.

Test: Truffet af tre hagl på
højre glas, seks hagl på
venstre glas. Ét haglgen-
nemskud begge sider.

DUMPET

Brille fra Dansk Jagtforsik- ring, klar glas.

Distributør: er udgået.
Vejledende udsalgspris: var gratis.
Mulighed for brilleindsats
med styrke: nej.
Sikkerhedsgodkendelse: vides ikke.

Test: Truffet af seks hagl på
højre glas, otte hagl på
venstre glas. Venstre glas
gennemskudt og neder-
ste venstre halvdel tilmed
splintret i skarpe splinter.

DUMPET

Brille fra Dansk Jagtforsik- ring, gult glas.

Distributør: er udgået.
Vejledende udsalgspris: var gratis.
Mulighed for brilleindsats
med styrke: nej.
Sikkerhedsgodkendelse: vides ikke.

Test: Truffet af 18 hagl på højre
side, otte hagl på venstre
side. Flækket ved næse-
roden, hagl passeret.

- – Nej, for vi fandt ud af, at holdbarheden ikke var god nok, derfor stoppede vi udleveringen, siger Henrik Frost.

Konklusion

Syv af de 10 briller klarede at blive skudt på 10 meters afstand. Alle syv kan man altså trygt investere i, og det må være op til smag og behag, hvad man vælger. Samt hvor meget tilbehør i form af forskellige farver glas, der følger med. Afhængigt af hvilket lys der er den dag, du skal bruge brillen, kan det være en stor hjælp med den rette farve glas.

Én ting er, at en skydebrille er effektiv over for skud med hagl. Noget andet er, at den naturligvis også yder beskyttelse over for andre fremmedlegemer, såsom grene, majs, rørskov, torne og kviste, når du "går igennem" eller bare bevæger dig gennem skov og krat. Dit øjeable er konstant i spænd (øjebuen), og blot et lille, kontant slag ind på øjet er nok til at yde ubodelig skade.

Har du tænkt over, at når du har set reportager fra uroområder eller krigsområder, da bærer så at sige alle betjente og soldater briller? Der er – siger Thomas Wæver fra Wiley X – tale om lutter sikkerhedsbriller (som også kan ligne solbriller) i en erkendelse af vigtigheden af øjenbeskyttelse.

mst@jaegerne.dk

Til slut prøvede vi – for kuriositetens og det illustrative billedes skyld – at skyde på vandmeloner på fem meters afstand med en jagtpatron i haglstørrelse 5. Læg mærke til de to brillerglas nederst i tågen af smadret græskar, mens stellet hænger helt foroven i luften.

Beskrivelse af de forskellige sikkerhedsgodkendelser:

EN166-S:	Kan tåle at blive ramt af stålkugle Ø 22 mm, vægt 43 gram, med op til 18,3 km/t.
EN166-F:	Kan tåle at blive ramt af stålkugle Ø 6 mm, vægt 0,86 gram, med op til 162 km/t.
ANSI Z87.1:	Kan tåle at blive ramt af et hagl på en kvart tomme (0,63 cm) med op til 164,6 km/t.
MIL-STD 662:	Kan tåle at blive ramt af et projektil med op til 352 km/t.
MIL PRF-31031c1:	Kan tåle at blive ramt af et projektil med Ø 3,8 mm med op til 720 km/t.
MIL PRF-32432(GL):	Kan tåle at blive ramt af et projektil med Ø 3,8 mm med op til 720 km/t.

De to forskellige EN166-godkendelser:

DS:EN166-S

Modstår stålkugle Ø 22 mm, vægt 43g, hastighed 5,1 m/s. Brillestel skal være mindst S-mærket, og glassene skal som minimum være af plast eller hærdet mineral. Sikkerhedsbrillerne skal yde beskyttelse mod stænk, kemiske stoffer, lettere mekanisk påvirkning, vinkelslibning eller svejsning.

DS:EN166-F

Modstår stålkugle Ø 6 mm, vægt 0,86 g, hastighed 45 m/s. Brillestel skal være yderligere robust og F-mærket. Glassene skal være af polycarbonat, som kan modstå højhastighedspartikler, og som har lav energikollision og forøget robusthed. Sikkerhedsbrillerne skal yde beskyttelse mod stænk, kemiske stoffer, vinkelslibning, svejsning og kraftig mekanisk påvirkning.

Pas på med de gamle briller!

Som man kan læse ud af testen, så er de briller, som blev udleveret fra Dansk Jagtforsikring tidligere, ikke gode nok. Men meget værre er en gammel skydebrille fra Bushnell (med glas linser). Den ligner kun en solbrille, men er lavet og markedsføres som en skydebrille. Det hedder i beskrivelsen af brillen, at det er en "Bushnell Impact Resistant Shooting Glasses". Da den blev ramt af haglskuddet, opløstes den ganske enkelt – puf – i en hvid sky af bittesmå glasstumper og glasstøv. Totalt ubrugelig.

Thomas Wæver, direktør for outdoor-afdelingen i Wiley X og vicepræsident i firmaets europæiske afdeling, understreger risikoen ved at gå med sine almindelige styrkebriller under et par skydebriller: – Lad endelig være med det! Skydebrillerne absorberer slaget fra haglene ved at bue indad, hvorved de presser ind på de andre briller. Og almindeligt brillerglas kan overhovedet ikke bue, men vil med stor sandsynlighed splintres. Er du afhængig af styrkeglas, når du skal se langt, og dermed også når du går på jagt, er der ingen vej uden om skydebriller med styrke!